



Министарство за инфраструктуру и енергетику
Дирекција за железнице
ЈП "Железнице Србије"

Реформа железничког сектора у Републици Србији



Београд, април 2011.

ЗАШТО РЕФОРМЕ?

- „Железнице Србије“ су једино железничко предузеће у Европи које још увек послује као јавно предузеће.
- Спровођење реформи је неопходан услов да би улагања у инфраструктуру имала ефекат, та два процеса морају се спроводити паралелно јер само тако имају економског оправдања.

У последњих годину дана **Влада Србије је усвојила четири подзаконска акта ради припреме да се у наредном периоду у почне са отворањем железничког тржиште.** Прва фаза ће донети домаћу конкуренцију "Железницама Србије", друга регионалну, а трећа је отварање према ЕУ кад ћемо имати њихове оператере на нашим пругама и обрнуто.

Један од циљева реструктурирања: **оспособити ЈП „Железнице Србије” за функционисање у условима слободне конкуренције**

У том циљу активности се спроводе у три правца:

- **модернизација возног парка** - обезбеђена средства за набавку нових возних средстава у износу од 165 мил. евра и 47 мил. швајцарских франака,
- **изградња и модернизација железничке инфраструктуре** - обезбеђена средства у износу од 145 милиона евра (кредити 115 мил.евра и 30 мил.евра донација ЕУ за суфинансирање изградње Жежељевог моста) и
- **Финансијска консолидација** – за почетак субвенција у висини од 3,1 млрд динара (ЕПС, Енергопројект), сервисирање обавеза по међународним кредитима

Предложена структура

- **Друштво за превоз путника**, које ће се бавити организацијом и реализацијом превоза путника железницом, односно бити одговорно за пружање услуга јавног превоза путника, одржавањем електромоторних возова и кола за превоз путника и имати власништво над овим средствима.
- **Друштво за превоз робе**, које ће се бавити пружањем услуга превоза робе, укључујући ту и одржавање локомотива и вагона и имати власништво над овим средствима.

- **Друштво за управљање инфраструктуром**, које ће бити одговорно за одржавање и управљање железничком инфраструктуром, као и за наплату накнада оператерима за коришћење железничке инфраструктуре.
- **Друштво за управљање имовином** биће помоћна компанија која ће бити одговорна за управљање имовином која није у директној функцији саобраћаја и дугове. Питање дугова је врло битно, имајући у виду да постоје значајни дугорочни дугови које новоформирана друштва неће бити у могућности да сервисирају.

Финансирање - приходи

ХОЛДИНГ (Акционарско друштво "Железнице Србије") – Уговор са зависним друштвима

Инфраструктура

Субвенције на основу Уговора о одржавању железничке инфраструктуре и регулисању саобраћаја

Накнаде за приступ инфраструктури

Превоз путника

Субвенција на основу Уговора о реализацији Обавезе Јавног превоза

Приход од услуга у путничком саобраћају

Превоз робе

Приход од услуга у робном саобраћају

Имовина и дугови

Приход од комерцијализације имовине

Уговорни односи - Влада и друштва

Постоје два кључна уговора која ће бити закључена са Владом:

1. Уговор Влада и Друштво за превоз путника – да би се покрила разлика између прихода и трошкова, ОЈП
2. Уговор Влада и Друштво за инфраструктуру - да би се покрила разлика између прихода од накнада за приступ инфраструктури и трошкова

Оба треба да буду направљена тако да, временом, може да се уведе конкуренција.

УГОВОРНИ ОДНОСИ - Влада и друштва

Уговор о ОЈП

Влада ће имати уговорни однос са Друштвом за превоз путника у погледу путничког саобраћаја како би се обезбедило да субвенција за ОЈП представља подстицај да Друштво побољша квалитет у највећој могућој мери. Уговор треба да има три суштинска елемента:

- спецификација услуга које треба пружити,
- сагласност о плаћању које треба да буде извршено и
- праћење резултата ради усклађивања плаћања и резултата у погледу квантитета и квалитета

Уговор за друштво за инфраструктуру

Слична врста плаћања горе наведена биће неопходна и за Друштво за инфраструктуру да би се покрио јаз између прихода од накнада за приступ и трошкова

Споразуми између друштава

Примери уговора:

- најам локомотива од стране Друштва за превоз путника
- изнајмљивање радних просторија од стране Друштва за превоз путника и Друштва за превоз робе у станицама у власништву Друштва за инфраструктуру,
- диспечери који продају карте у путничким станицама са малим прометом путника,
- одржавање инфраструктуре у депоима за путнички и робни саобраћај,
- одржавање возова за одржавање пруге од стране Друштва за превоз робе
- коришћење сервера и линкова,
- коришћење струга за обраду точкова за путничка кола.

Не би требало размишљати о прављењу стриктног правног документа који би онда могао да се употреби у судском поступку; холдинг би требало да буде коначни арбитар у случају спора.

Питање дугова

Дуг може бити:

1. комерцијални, проистекао из уобичајеног пословања, нема дилеме око њиховог преласка на односна друштва.
2. дугорочни који је у вези са капиталним финансирањем, захтеваће посебне аранжмане јер ни једно од будућих друштава у оквиру холдинга нема никакву наду да исплати дугове, најреалније је да уђу у посебно друштво за дугове.

Питања дугова - опције

Постоје три опције за Владу:

- оставити дугове у новим друштвима, али финансирати отплату њихових дугова,
- оставити дугове у ЖС у холдингу или у посебном Друштву имовину и дугове,
- преузети комплетне дугове.

Питање имовине

- Обавиће се према делатностима друштава, где је то могуће – нпр. теретна кола припадају друштву за превоз робе, пруга Друштву за инфраструктуру итд.
- Тамо где исту имовину или средство користи више друштава (нпр струг за обраду точкова), требало би је доделити онима који их највише користе (струг се може доделити Друштву за превоз робе док ће Друштво за превоз путника плаћати услугу обраде точкова).
- Преношење имовине би требало да буде релативно једноставно за већину средстава односно објеката и вршило би се по вредности. Предложено реструктурирање ће захтевати да се нека имовина подели између више друштава.

Органи управљања (две варијанте)

Прва

- Скупштина АД “Железнице Србије” – поставља Влада Србије Закључком Владе, Број чланова није ограничен законом. (Пример аеродром – 5 чланова). У оснивачком акту су дефинисана овлашћења Скупштине
- Директора АД “Железнице Србије” – поставља Скупштина. У оснивачком акту су дефинисана овлашћења Директора.
- Извршни одбор АД “Железнице Србије” – поставља Директор. Број чланова није ограничен законом. (Пример аеродром – 5 чланова). Извршним одбором руководи Генерални директор.

Друга варијанта

- Скупштина АД “Железнице Србије” – поставља Влада Србије Закључком Владе, Број чланова није ограничен законом. (Пример аеродром – 5 чланова). У оснивачком акту су дефинисана овлашћења Скупштине
- Управни одбор АД “Железнице Србије” – поставља Скупштина. Број чланова није ограничен законом али се мора дефинисати оснивачким актом (Пример аеродром – 9 чланова).
- Извршни одбор АД “Железнице Србије” – поставља Управни одбор. Број чланова није ограничен законом. (Пример аеродром – 5 чланова). Извршним одбором руководи Генерални директор.

Скупштина АД
"Железнице Србије"



Директор АД
"Железнице Србије"



Извршни одбор АД
"Железнице Србије"

Скупштина АД
"Железнице Србије"

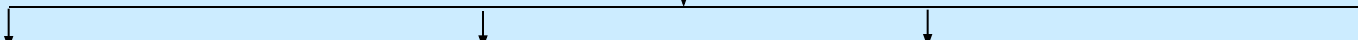


Управни одбор АД
"Железнице Србије"



Извршни одбор АД
"Железнице Србије"

Скупштина АД
"Железнице Србије"



Скупштина д.о.о
Инфраструктура



Директор д.о.о
Инфраструктура

Скупштина д.о.о
Превоз путника



Директор д.о.о
Превоз путника

Скупштина д.о.о
Превоз робе



Директор д.о.о
Превоз робе

Скупштина д.о.о
Имовина и дугови



Директор д.о.о
Имовина и дугови

Ефекти

Реструктурирањем ће се постићи следећи ефекти:

- 1. Спровођење ових мера нема за последицу вишак запослених**
- 2. Раздвојени рачуни створиће јасан увид у пословање сваког друштва у холдингу, тј приходе и расходе сваког пословног подручја холдинга**
- 3. Новац из Буџета биће директно усмерен за одржавање инфраструктуре и регулисање саобраћаја, као и за субвенционисање путничког саобраћаја, а у складу са Уговорима. Ово подразумева и да ће уговорне стране бити одговорне и за спровођење обавеза према уговорима.**

4. Друштва у оквиру холдинга ће бити самостална у оној мери у којој је могуће тако да **менаџери имају што већа овлашћења и одговорности за пословање друштава**
5. **Холдинг компанија** ће се сконцентрисати на стратешко планирање, финансијски менаџмент и **инвестиционо планирање**, развој и имплементацију групних стратегија у оквиру којих друштва раде.
6. Смањење трошкова у превозу робе (процена 15-20%), смањење трошковима одржавања инфраструктуре (процена 2-3%) и побољшање нивоа услуге без промене цена превоза путника, што ће омогућити конкуретност према друмском саобраћају.

Где се тренутно налазимо у процесу реформи

Припремљени су предлози следећих аката:

- Одлука о промени правне форме ЈП Железнице Србије, односно трансформација из ЈП у АД
- Одлука о изменама и допунама оснивачког акта, којом се правно регулише подела Железнице Србије
- Четири оснивачка акта за зависна друштва

Кораци:

1. Влада Србије доноси Одлуку о промени правне форме ЈП Железнице Србије и Одлуку о изменама и допунама оснивачког акта ЈП Железнице Србије. Предуслов за то је сагласност свих актера у изради ових аката, као и завршетак план поделе имовине. Процена трајања – месец дана од тренутка слања
2. Скупштина друштва АД “Железнице Србије” – доноси оснивачке акте за четири зависна друштва и доставља их Влади Србије на сагласност – Процена трајања – месец дана
3. Почетак имплементације – од тренутка формирања свих органа и друштава до краја године што подразумева припрему за пуну имплементацију од **01.01.2012.**